

Informace pro RHSD - příprava zákona o odpadech

Návrh zákona o odpadech (č.j. OVA 941/16), spolu s návrhem zákona o vybraných výrobcích s ukončenou životností a o změně souvisejících zákonů (zákon o vybraných výrobcích s ukončenou životností, č.j. OVA 1016/16) tvoří základní koncept odpadového hospodářství tak, jak je do budoucna plánováno na úrovni EU.

Účinný zákon o odpadech je právním předpisem, kterým se řídí odpadové hospodářství v ČR již téměř 15 let, v důsledku častých novelizací i z důvodu transpozice směrnic EU se stal předpis nepřehledným a komplikovaným. Zákon nevyhovuje současným legislativně-technickým požadavkům a pro svá specifika je třeba vyčlenit ze zákona problematiku výrobků s ukončenou životností.

Nová právní úprava má komplexně upravit problematiku odpadového hospodářství, předně snížit množství skládkovaného odpadu, včetně biologicky rozložitelného, a zvýšit podíl recyklace. Prioritou je přechod z lineárního na oběhové hospodářství.

Stav legislativního procesu

MŽP připravilo návrh nové odpadové legislativy. Věcné záměry zákonů o odpadech a o zpětném odběru výrobků s ukončenou životností byly schváleny vládou. Následně byly zpracovány a meziresortně projednány návrhy zákonů, které v druhé polovině roku 2016 a v průběhu ledna 2017 projednalo plénum LRV.

Podle stanovisek LRV skončilo projednání těchto zákonů doporučením vládě vrátit je k dopracování v souladu s rozhodnutím vlády k obecným připomínkám uvedeným ve stanovisku LRV.

MŽP následně s ohledem na pokročilý stav volebního období a nemožnost do jeho konce úspěšně dokončit legislativní proces návrhů zákonů o odpadech a o výrobcích s ukončenou životností požádalo o stažení předložených návrhů zákonů z dalšího projednání vládou. MŽP do konce volebního období finalizuje znění návrhů zákonů dle připomínek LRV. Práce odvedená na přípravě těchto návrhů zákonů tak nebude zbytečná a vláda, která vzejde z nadcházejících voleb, na ni bude moci s úspěchem navázat.

Shrnutí nejdůležitější navrhovaných změn v oblasti odpadového hospodářství

1. Vyčlenění problematiky vybraných výrobků s ukončenou životností do samostatného zákona.
2. Změna poplatku za ukládání odpadů na skládku.

Návrh zákona jednoznačněji vymezuje odpady, na které se vztahuje zákaz skládkování od roku 2024. To je důležité také s ohledem na skutečnost, že tyto odpady budou od účinnosti zákona zpoplatněny při ukládání na skládku vyšší sazbou poplatku. Smyslem zákazu skládkování je přesunutí odpadů ze skládek do zařízení na jejich využití.

3. Změna poplatku za komunální odpad – bude upraven pouze v zákoně o místních poplatcích.

Poplatek za komunální odpad bude stanoven podle návrhu pouze v zákoně o místních poplatcích, a to ve dvou formách – ve formě poplatku za systém nakládání s komunálním odpadem nebo ve formě poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci. Obec může v poplatkovém období zavést pouze jeden z těchto poplatků. Obecně návrh zákona podporuje zavedení systémů PAYT (pay as you throw - zaplať, kolik vyhodíš) a „Door to door“ (sběr komunálního odpadu přímo od jednotlivých domácností).

4. Změny sběru odpadů – provozovatelé sběrů přebírající kovový odpad budou povinni vybavit prostor kamerovým systémem a záznam uchovávat, zpřísnění podmínek pro sběr mobilním zařízením.
5. Povinnost pravidelné revize či časové omezení u povolení provozu zařízení určeného pro nakládání s odpady.
6. Zpřísnění podmínek pro vydání povolení k provozu zařízení tak, aby bylo omezeno nelegální nakládání s nebezpečnými odpady.
7. Řešení problematiky nelegálně soustředěvaného odpadu – stanovení postupu pro zjištění odpovědné osoby a zajištění odklizení odpadu.

Problematika nelegálně soustředěvaného odpadu, tzn. černých skládek, je řešena ústavním principem „vlastnictví zavazuje“. Vlastník pozemku bude mít povinnost černou skládku na pozemku oznámit místně příslušnému obecnímu úřadu s rozšířenou působností, pokud tak neučiní, může být pokutován. Poté obecní úřad provede kontrolu nelegálně soustředěvaného odpadu za účelem zjištění původce. Nepodaří-li se původce zjistit, vyzve obecní úřad vlastníka pozemku k odklizení odpadu a jeho předání do zařízení určeného pro nakládání s odpady. Návrh novely předpokládá poskytnutí součinnosti ze strany obce při odklizení a předání nelegálně soustředěvaného odpadu.

8. Zavedení činnosti obchodování s odpady jako činnosti se samostatným povolením.
9. Osvobození původce odpadu od vedení evidence pro odpady, se kterými je zapojen do obecního systému.